

SPECTACOLE—EXAMEN

I.A.T.C. „I. L. CARAGIALE“

IONA

de Marin Sorescu

Regia : ODALIS GUILLERMO PEREZ (clasa prof. CĂTALINA BUZOIANU, asistent : CRISTIAN HADJICULEA).

„Ca orice om foarte singur, Iona vorbește tare cu sine însuși, își pune întrebări și-și răspunde, se comportă ca și cum în scenă ar fi două personaje. Se dedublează și se «strînge» după cerințele vieții sale interioare și trebuințele scenice” — scrie Marin Sorescu la începutul piesei *Iona*, tragedie în patru tablouri.

În viziunea studentului regizor, din Republica Dominicană, Odalis Guillermo Perez, pe care caietul-program îl recomandă și ca poet, prozator și eseist, Iona nu este doar un om singur, ci și reprezentarea omenirii, în singurătatea ei Iona nu își pune, ci pune întrebări, și această modi-

ficare de diateză are importante consecințe în gramatica spectacolului. Spectacolul organizează semne și cuvinte, imagini și sunete, într-o ordine care contrariază obișnuințele, fără a izbuti să-și impună evident logica.

Sfera albă și luminoasă care ocupă scena fără a o umple — sferă care e lumea și, în același timp, „burtă, groapă, labirint, grotă, drum, spirală” (scenografia, Elena Sanchez) — definește spațiul virtual al interogațiilor înconjurate de tăcere; Iona e condamnat la revoltă, dar revolta lui e condamnată la înfringere.

Eseul interesant din caietul-program se referă la sau îl citează pe Nietzsche, Grotowski, Julia Kristeva, Roland Barthes, Tadeusz Kantor, Jozef Szajna, Gilbert Durand, Gaston Bachelard, Pierre Francastel, Antonin Artaud, într-un eclectic indice bibliografic al problemei. Spectacolul, conceput în intimă relație cu multiplele premise teoretice, construiește un sistem de semne, dar tragedia se fragmentează în strălucitoare demonstrații parțiale, alternând cu numeroase momente neinteligibile, care nu transmit emoția cunoașterii, nici nu solicită participarea.

Dedublarea personajului principal creează sugestive trasee de construcție interioară — și poate că aceasta este partea cea mai izbutită a spectacolului : dialogul-monolog, înstrăinarea și identificarea —

Marian Rălea și Odalis Guillermo Perez

meditația despre ceea ce este și ceea ce se vede, despre evident și posibil.

Odalis Guillermo Perez este și interpretul rolului principal: „În spectacolele contemporane, actorul este uneori decor, spațiu de unde iese lumina, înțelepciunea și dezlănțuirea tuturor forțelor demonice” — afirmă el. În spațiul concret al scenei, unele dintre aceste elemente există, dar interpretarea nu le totalizează, ideile despre actor, ca și ideile despre spectacol, sint mai atrăgătoare în expresia lor conceptuală, decît în cea figurativă.

Marian Râlea — dublul lui Iona — configurează în spiritul concepției regizorale ecoul calm al experienței tragice a protagonistului.

Stimulat de polisemia textului lui Marin Sorescu, un tînăr regizor, dublat de un abil teoretician, și-a asumat dificila sarcină de a oferi o versiune scenică, în care lectura teatrală e subordonată lecturii filosofice. Neimplinirile acestui spectacol ambițios vin din preaplînul gândirii, dar ne permit să anticipăm formarea unei reale personalități artistice.

Magdalena BOIANGIU

**INSTITUTUL DE TEATRU
„SZENTGYÖRGYI ISTVÁN”
DIN TIRGU MUREȘ**

PRIVEȘTE ÎNAPOI CU MÎNIE

de John Osborne

Clasa lector ADRIAN MAZARACHE.

Au trecut peste 25 de ani de la premiera mondială a piesei lui Osborne, și Jimmy Porter, incremenit parcă în furia tineretii, mai urcă din cînd în cînd pe scenă, ca să se certe cu blînda lui soție, să o înșele cu perfida ei prietenă, și să accepte, în cele din urmă, reintronarea ordinii conjugale. Trecerea timpului a dimensionat exact forța acelei contestații; generația care pornea să lupte cu viața, refuzînd, prin marginalizare, încadrarea în sistem, a cîștigat pariul artistic, dar nu a fost cîștigătoare în înfruntarea cu realitatea.

Spectacolul studenților de la secția română a Institutului de teatru „Szentgyörgyi István” din Tîrgu Mureș (clasa lector Adrian Mazarache, regia Ion Moisescu și Kovaci Levente) marchează sfîrșitul de secol trecut de la data premierei. Trompeta lui Jimmy sună fals și spart, valuri de muzică disco inundă scena. Violența discursului dramatic este lipsită, din pornire, de orice șansă, nonconformismul eșuează mereu în circeală, regizorii și interpretii privesc înapoi cu tristețe, la minia tinerilor din anii cincizeci. Adevărul de atunci și adevărul de astăzi se împletesc totuși firesc în spectacol, tinerii actori adîncesc situația dramatică și creează un solid sistem de relații, care motivează și implică tensiunile.

În decorul care reprezintă o cameră suspendată, cu ciudate denivelări, traversată de frînghii de rufe și plină de obiecte bizare și desperecheate (scenografie: György Csaba), personajele își consumă drama, în zadarnice și molipsitoare crize de exasperare. Conflictul se macină în cuvinte, cuvintele macină sentimentele, tandrețea e turbure și mai întotdeauna rău înțeleasă, mistificînd intențiile și răspunsurile partenerului. Consecință a unei lumi contestabile și contestate, violența personajelor nu izbutește să depășească spațiul intim, pentru a-și atinge ținta. Studenții-actori sesizează și traduc scenicele semnificații; înfățișînd izolarea eroilor, ei sugerează ostilitatea mediului înconjurător.

Marius Bodochi (Jimmy Porter) joacă datele temperamentale ale personajului, siguranța și vulnerabilitatea, iritarea și deruta; băiatul capricios acoperă și întunecă imaginea bărbatului, decis să-și asume toate consecințele atitudinii sale. Eugen Iosif (Cliff) este însăși întruchiparea prieteniei, a afecțiunii transformate în supunere. Tatiana Ionesi (Alison) își etalează condiția de victimă, singura ei certitudine este iubirea — dar o iubire inconsistentă, inadecvată; ea deplînge trecutul, nu înțelege prezentul, nu poate înfrunța viitorul. Nina Udrescu (Helena) joacă bine rolul de „străină”, ea introduce în dramă privirea „din afară”. Dar transformarea ei, identificarea cu Alison, pe care regia o subliniază (poate prea ostentativ) nu este susținută prin interpretare. George Gulie (Colonelul Redfern) își îndeplinește corect sarcina scenică, introducînd criteriul unei generații care și-a consumat și consolidat formal dezamăgirea.

Spectacolul dovedește buna pregătire a studenților de la Tîrgu Mureș. Probabil că celelalte titluri ale stagiunii 1981—1982 pun în evidență și alte fețe ale talentului și profesionalismului viitorilor actori.

M. B.